

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 14 juni 1945 kl. 3 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1945/46 jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 11 maj 1945 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 314, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om värnskatt för budgetåret 1945/46.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Värnskatt skall enligt vad i denna förordning stadgas för budgetåret 1945/46 erläggas till staten av

a) fysisk eller juridisk person, för vilken vid taxering år 1945 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp fastställs, samt

b) fysisk person, för vilken vid taxering år 1945 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp icke fastställs, såframt för honom beräknas ett taxerat belopp å minst 1 000 kronor och han enligt 1 och 4 §§ lagen om folkpensionering är skyldig erlægga pensionsavgift.

Värnskatt erlægges i den kommun, där den skattskyldige taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

2 §.

1 mom. Värnskatten skall utgöra

a) för sådana fysiska personer som avses i 1 § b):

fem kronor;

b) för övriga skattskyldiga fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet icke överstiger 3 000 kronor: sex procent av det beskattningsbara beloppet, dock lägst fem kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

3 000 men icke	6 000 kr.:	180 kr. för	3 000 kr. och	7 % av återstoden;
6 000 » »	9 000 » :	390 » »	6 000 » »	8 % » » ;
9 000 » »	12 000 » :	630 » »	9 000 » »	10 % » » ;
12 000 » »	15 000 » :	930 » »	12 000 » »	12·5 % » » ;
15 000 » »	25 000 » :	1 305 » »	15 000 » »	15 % » » ;
25 000 » »	35 000 » :	2 805 » »	25 000 » »	18 % » » ;
35 000 » »	50 000 » :	4 605 » »	35 000 » »	21 % » » ;
50 000 » »	100 000 » :	7 755 » »	50 000 » »	24 % » » ;
100 000 » »	200 000 » :	19 755 » »	100 000 » »	27·5 % » » ;
200 000 kr.		: 47 255 » »	200 000 » »	31 % » » ;

c) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan, bostadskreditföreningar samt sådana utländska juridiska personer, som ej beskattas enligt b) här ovan:

tolv procent av det beskattningsbara beloppet;

d) för andra skattskyldiga än dem som avses under a)—c) här ovan:

sex procent av det beskattningsbara beloppet.

2 mom. Rörande skatteplikt för äkta makar och fördelning dem emellan av det för dem gemensamt uträknade skattebeloppet skall vad i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas äga motsvarande tillämpning. I fall som avses i 1 § b) skall för makar, som under beskattningsåret levt tillsammans och vilkas beräknade taxerade belopp sammanlagt utgöra minst 1 000 kronor, värnskatten för båda makarna gemensamt utgå med fem kronor samt fördelas med hälften å vardera maken. Är i nämnda fall ena maken icke skyldig erlægga pensionsavgift, skall vid bedömning av skatteplikten hänsyn icke tagas till hans beräknade taxerade belopp.

3 §.

1 mom. Den som eftertaxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1945 skall eftertaxeras jämväl till värnskatt enligt denna förordning till behörigt belopp.

2 mom. Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering, lämnat oriktigt meddelande eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning och har därav föranletts, att värnskatt, som enligt 2 § 1 mom. a) bort påföras den skattskyldige, icke blivit honom påförd, skall han eftertaxeras till värnskatt enligt denna förordning att utgå med i nämnda punkt angivet belopp.

4 §.

Har jämlikt bestämmelserna i 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattebefrielse meddelats för dödsbo, skall motsvarande befrielse åtnjutas jämväl i fråga om värnsskatt enligt denna förordning. För dödsbo efter skattskyldig som avses i 1 § b) här ovan skola nyssnämnda bestämmelser äga motsvarande tillämpning i avseende å befrielse från värnsskatt enligt denna förordning.

5 §.

Där jämlikt 24 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt oskift dödsbo svarar för dylik skatt allenast med tillgångarna i boet eller delägare i skiftat dödsbo allenast för vad av skatten å hans lott belöper och allenast med sin lott i boet, skall motsvarande gälla i fråga om värnsskatt enligt denna förordning.

6 §.

1 mom. Därest i anledning av överenskommelse eller beslut, varom förmäles i 29 eller 30 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, befrielse från skattskyldighet till nämnda skatt helt eller delvis skall åtnjutas, skall detta föranleda motsvarande befrielse från skattskyldighet enligt denna förordning.

I fall, varom i 29 och 30 §§ förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sägs, må Konungen förklara, att värnsskatt enligt denna förordning skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av det på grundval av träffad överenskommelse eller meddelat beslut fastställda beskattningsbara beloppet än skatten skulle utgjort av det beskattningsbara belopp, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet.

2 mom. Vad i 32 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas om rätt för Konungen att till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning förordna om efterskänkande av inkomst- och förmögenhetsskatt skall äga motsvarande tillämpning beträffande värnsskatt enligt denna förordning.

7 §.

1 mom. Därest eftertaxering eller annan taxeringsåtgärd enligt denna förordning ifrågakommer, skola de rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt meddelade bestämmelserna i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Vill någon, som icke åsatts till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp, klaga över att värnsskatt enligt denna förordning blivit honom påförd på grund av oriktig taxering, äger han däröver anföra besvär hos prövningsnämnd. Besvären skola vara inkomna till veder-

börande länsstyrelse eller, om besvärerna angå skattskyldig vilkens taxering enligt 96 § 2 mom. taxeringsförordningen skall prövas av den mellankommunala prövningsnämnden, till denna nämnd inom sextio dagar efter det värnskatten blivit klaganden avfordrad.

8 §.

För tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Till utskottets behandling ha överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna I: 402 av herr *Carl Eric Ericsson* m. fl. och II: 617 av herr *Birke* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta, att 2 § 1 mom. a) och b) i det i propositionen nr 314 framlagda förslaget till värnsskatt för budgetåret 1945/46 skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 mom. Värnsskatten skall utgöra

a) för sådana fysiska personer som avses i 1 § b): fem kronor;

b) för övriga skattskyldiga fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet icke överstiger 3 000 kronor: 5 procent av det beskattningsbara beloppet, dock lägst fem kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

3 000 men icke	6 000 kr.:	150 kr. för	3 000 kr. och	5·5 % av återstoden;
6 000 » »	9 000 » :	315 » »	6 000 » »	6·5 % » » ;
9 000 » »	12 000 » :	510 » »	9 000 » »	8 % » » ;
12 000 » »	15 000 » :	750 » »	12 000 » »	10 % » » ;
15 000 » »	25 000 » :	1 050 » »	15 000 » »	12 % » » ;
25 000 » »	35 000 » :	2 250 » »	25 000 » »	14 % » » ;
35 000 » »	50 000 » :	3 650 » »	35 000 » »	16 % » » ;
50 000 » »	100 000 » :	6 050 » »	50 000 » »	18 % » » ;
100 000 » »	200 000 » :	15 050 » »	100 000 » »	20·5 % » » ;
200 000 kr.		: 35 550 » »	200 000 » »	23 % » » .»

2) motionen II: 613 av herr *Andersson* i Falun m. fl., vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 314 måtte förordna, att värnsskatteuppbörden 1946 uppdelas på terminer, den första under februari—mars och den andra under augusti—september»; samt

3) motionen II: 614 av fru Rönn-Christiansson m. fl., vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta att Kungl. Maj:ts förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1945/46 § 1 och § 2, mom. 1 erhåller ändrad lydelse på sätt nedan anges.

§ 1.

Värnskatt skall enligt vad i denna förordning stadgas för budgetåret 1945/46 erläggas till staten av fysisk eller juridisk person, för vilken vid taxering år 1945 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt det beskattningsbara beloppet beräknas till minst 6 000 kronor.

Värnskatt erlägges — — — statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

§ 2.

1 mom. Värnskatten skall utgöra

a) för fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser: när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet överstiger

6 000 men icke 9 000 kr.: 20 % av beloppet över 6 000 kr.;

9 000 men icke 12 000 kr.: 630 kr. för 9 000 kr. och 10 % av återstoden;

12 000 men icke 15 000 kr.: 930 kr. för 12 000 kr. och 12,5 % av återstoden;

15 000 men icke 25 000 kr.: 1 305 kr. för 15 000 kr. och 15 % av återstoden;

25 000 men icke 35 000 kr.: 2 805 kr. för 25 000 kr. och 18 % av återstoden;

35 000 men icke 50 000 kr.: 4 605 kr. för 35 000 kr. och 21 % av återstoden;

50 000 men icke 100 000 kr.: 7 755 kr. för 50 000 kr. och 24 % av återstoden;

100 000 men icke 200 000 kr.: 19 755 kr. för 100 000 kr. och 27,5 % av återstoden;

200 000 kr. : 47 255 kr. för 200 000 kr. och 31 % av återstoden;

c) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stads- hypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan, bostadskreditföreningar samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt b) här ovan:

tolv procent av det beskattningsbara beloppet;

d) för andra skattskyldiga än dem som avses under a)—c) här ovan: sex procent av det beskattningsbara beloppet.»

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 617, II: 613 och II: 614.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas, att chefen för finansdepartementet vid anmälan inför Kungl. Maj:t av proposition angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1945/46 tillstyrkt, att värnsskatt för nämnda år skulle uttagas efter samma grunder som för innevarande budgetår.

Departementschefen har i förevarande proposition framhållit, att, om ifrågavarande förslag antoges av riksdagen, bestämmelser rörande bl. a. debitering och uppbörd av värnsskatt torde få utfärdas i administrativ ordning. I likhet med vad fallet vore innevarande budgetår borde värnsskatten erläggas vid särskild uppbörd, vilken borde äga rum i februari eller mars 1946. Värnsskatten torde även för nästa budgetår böra upptagas å samma debetsedel som inkomst- och förmögenhetsskatten.

I de likalydande motionerna I: 402 och II: 617 har anförts i huvudsak följande. Såsom motivering för värnsskattens uttagande enligt oförändrade grunder åberopade föredragande departementschefen innehållet i propositionen nr 313 angående komplettering av riksstatsförslaget, vari värnsskatten vore upptagen till 525 miljoner kronor eller till samma belopp som i statsverkspropositionen. I anledning av försvarsutgifternas nedgång i förhållande till riksstatsförslaget med 146 miljoner kronor, en nettoökning av de civila utgifterna med 90 miljoner kronor och en ökning av statsinkomsterna med 9 miljoner kronor visade driftbudgeten ett överskott på 64,1 miljoner kronor.

Enligt motionärernas mening utgjorde ovannämnda, av det inträdda fredstillståndet i Europa föranledda nedgång av utgifterna för krigsberedskapen starkast tänkbara skäl för en omprövning av den i statsverkspropositionen framlagda finansplanen.

Då denna skatt år 1939 infördes, motiverades detta därmed, att utvecklingen gjort det nödvändigt att för försvarsändamål av olika slag disponera medel till belopp, vida överstigande de i riksstaten anvisade. Skattens nära samband med dessa utgifter hade även kommit till uttryck i dess benämning. Detta samband hade också understrukits i propositionen nr 185 till 1940 års riksdag med förslag till förordning om värnsskatt för budgetåret 1940/41, vari framhållits bland annat, att värnsskattens karaktär av särbeskattning borde ytterligare framhävas därigenom, att den upptogs å särskild debetsedel och erlades vid särskild uppbörd.

Medvetandet om att de direkta skatternas allt hårdare tryck varit betingat av ett farofyllt läge hade varit medborgarna till ett gott stöd, då det gällt att bära de försakelser och umbäranden, den höga direkta beskattningen förorsakat.

Det vore förklarligt att då beredskapen avvecklades, en reaktion uppstode, som framkallade ett bestämt krav på lindring i första hand av den beskattning som angivits äga samband med dessa utgifter.

Visserligen borde jämväl en väsentlig nedsättning av den indirekta skattebelastningen eftersträvas men alldeles oberoende därav borde dock strävandena inriktas på att successivt avveckla värnsskatten. De speciella psykologiska förutsättningar, som möjliggjort värnsskattens uttagande, föreläge icke

beträffande utgifter för andra ändamål än försvaret, även om dessa skulle vara i högsta grad behjärtansvärda.

Att värnskatten med hänsyn till rådande budgetläge icke kunde i sin helhet omedelbart avskaffas vore klart. Såsom ett första led i avvecklingen borde däremot en nedsättning omedelbart vidtagas inom ramen för driftbudgetens överskott å 64,1 miljoner kronor.

Vid den år 1942 genomförda skärpningen av skatteskalorna för värnskat- ten hade beräknats en merinkomst för statsverket av 70 miljoner kronor, därav 55 miljoner kronor från fysiska personer och 15 miljoner kronor från aktiebolag m. fl. På grund härav och med hänsyn till skatteunderlagets ök- ning sedan år 1942 kunde en återgång till 1941/42 års skatteskala för fysiska personer beräknas föranleda en minskning av statsinkomsterna med omkring 79 miljoner kronor. En sådan beräkningsgrund vore emellertid icke befogad, enär den år 1942 vidtagna höjningen av skatteskalen varit starkare i högre inkomstlägen än i lägre samt ökningen i nationalinkomsten kommit de lägre inkomstskikten och nytillkomna skattskyldiga till godo. Det måste förden- skull antagas, att inkomstminskningen för statsverket komme att väsentligt understiga sistnämnda belopp och att en återgång till berörda skatteskala för fysiska personer vore möjlig att genomföra utan att statsfinanserna äventyrades.

Med hänsyn till de psykologiska verkningarna av en skattelindring syntes denna i främsta rummet böra komma fysiska personer till godo, även om i övrigt skäl av samma styrka talade för en nedsättning av de juridiska per- sonernas skattebörd.

I motionen II: 614 har beträffande värnskattens verkningar i de lägre in- komstskikten framhållits, att avslutandet av kriget i Europa aktualiserat frågan om att lätta skattebördan för de minst bemedlade i samhället. Sam- tidigt skulle kompensation därför skaffas genom uttagande av en engångsskatt på större förmögenheter, varom yrkande framställdes i motionen II: 172 vid årets riksdag. Helst hade motionärerna sett, att minskningen av de mindre inkomstagarnas skattebörd skett genom borttagande av omsättningsskatten. Då riksdagen avslagit därom framställt yrkande vore det angeläget att pröva andra former för att lätta de mindre inkomstagarnas skattetryck. En möj- lighet därtill erbjöde sig genom ett slopande av värnskatten för skattskyl- diga i de lägre inkomstgrupperna.

I motionen II: 613 har hemställts om uppdelning av värnskatteuppbörden år 1946 på två terminer, varav den första i februari—mars och den andra i augusti—september. Till stöd därför har anförts bland annat, att när kro- nouppbörden på sin tid uppdelades på två perioder, detta skedde för att underlätta skattebetalningen. Behovet av en spridning av skattebetalningen på terminer vore så mycket större vid nuvarande höjd av den direkta beskatt- ningen. Med de nu tillämpade uppbördsterminerna fölle en oproportionerligt stor del av skattebetalningarna på första halvåret. Uppenbarligen vore det

värnskatteuppbörden, som förryckte systemet, och därför borde denna skatt fördelas på två uppbördsterminer liksom den övriga kronoskatten. Något statsfinansiellt eller tekniskt hinder därför förelåge icke. En hänvisning till ett planerat system med skatt vid källan kunde icke vara giltig, då en dylik reform icke kunde bringas till effekt inom tiden till 1946 års värnskatteuppbörd.

Utskottet.

Det i förevarande proposition framlagda förslaget innebär, att värnskatten skall för budgetåret 1945/46 uttagas efter samma grunder som för innevarande budgetår. Enligt vad som framgår av propositionen nr 313 till årets riksdag angående komplettering av riksstatsförslaget för förstnämnda budgetår kan värnskatten, om densamma uttages efter angivna grunder, beräknas inbringa 525 miljoner kronor. Departementschefen har i propositionen nr 313 anfört, att de i samma proposition gjorda inkomst- och utgiftsberäkningarna skulle resultera i ett överskott å budgeten av cirka 64 miljoner kronor. I anslutning härtill har departementschefen emellertid framhållit, att endast bristen på fastare hållpunkter för en bestämning av föreliggande avskrivningsbehov motiverade att man icke redan nu uppförde anslag för reglering av vissa under kriget vidtagna investeringar, som vid tillämpning av vedertagna budgetprinciper borde avskrivas. Det i riksstatsförslaget framkommande överskottet skulle med nödvändighet ha helt eliminerats, om åtgärder nu kunnat vidtagas för en första reglering.

I de likalydande motionerna I: 402 och II: 617 har yrkats, att den i förslaget till värnskatteförordning intagna skatteskalen måtte sänkas till den nivå, som gällde före den år 1942 vidtagna skärpningen av värnskatten. Till stöd härför har anförts bland annat, att värnskattens införande föranletts främst av omsorgen om vårt neutralitetsvärn samt att beredskapens avveckling, vilken i budgeten kommit till uttryck i en minskning av försvarsutgifterna, borde föranleda en lindring i första hand av den beskattning, som uttryckligen angivits äga samband med dessa utgifter.

Utskottet får i anledning härav framhålla, att sedan värnskatten år 1939 infördes har såsom ett led i försvarsberedskapen genomförts även en betydande utvidgning av vår försvarsorganisation. De därav föranledda engångsutgifterna fördelades på perioden 1942—1947. Under denna period beräknades försvarskostnaderna i genomsnitt uppgå till i runt tal 755 miljoner kronor för budgetår för att därefter sjunka till 650 miljoner kronor för budgetår. För budgetåret 1945/46 beräknas i årets statsverksproposition kostnaderna för försvarsväsendets utbyggnad komma att överskrida den sålunda antagna genomsnittskostnaden med ej mindre än 126 miljoner kronor, vilken kostnadsökning till största delen hänför sig till inträdda prisstegringar. Denna utbyggnadsperiod har ännu icke utgått och betydande krav på försvarskostnader utöver dem, som beräknas bli erforderliga sedan försvarsväsendets utbyggnad färdigställt, kvarstå även efter försvarsberedskapens avveckling.

Bortsett från ovan anförda skäl mot att en lättnad i ifrågavarande beskattning nu genomföres torde emellertid det budgetära läget icke för närvarande giva utrymme för vidtagande av en sådan åtgärd. De av departementschefen i propositionen nr 313 gjorda inkomst- och utgiftsberäkningarna ha visserligen resulterat i ett överskott å budgeten av cirka 64 miljoner kronor, varvid dock är att märka, att någon avskrivning å under kriget gjorda investeringar icke ägt rum. Enligt vad numera visat sig torde emellertid även detta formella överskott få anses vara för högt beräknat. En inom riksräkenskapsverket på grundval av visst material rörande taxeringsutfallet vid årets taxering verkställd ny beräkning av vissa inkomstitlar, vilken beräkning bringats till utskottets kännedom, föranleder nämligen till antagande, att dessa inkomstitlar böra nedräknas med sammanlagt 40 miljoner kronor, och utskottet har på grund härav vid sin beräkning av bevillningarna för budgetåret 1945/46 ansett sig böra vidtaga en motsvarande sänkning å dessa inkomstitlar. Det formella överskottet å budgeten skulle sålunda enligt dessa nya beräkningsgrunder utgöra allenast omkring 24 miljoner kronor. Å andra sidan skulle enligt en inom riksräkenskapsverket företagen approximativ beräkning värnskatteuppbörden vid bifall till de nu ifrågavarande motionerna komma att minskas med omkring 70 miljoner kronor. De av motionärerna antagna förutsättningarna för den ifrågasatta skattelättnaden föreligga sålunda icke.

Utskottet vill tillägga, att den omprövning, som torde komma att äga rum beträffande såväl värnskatten som övriga direkta och indirekta skatter, enligt utskottets mening bör ske i ett sammanhang och i samband med bedömandet av övriga finansproblem, varvid jämväl frågan om i vad mån en önskvärd skattelindring är möjlig att genomföra torde bliva föremål för övervägande.

På grund av vad sålunda anförts avstyrker utskottet bifall till de likalydande motionerna I: 402 och II: 617.

I motionen II: 614 har yrkats sådan ändring av den i förslaget till värnskatteförordning intagna skatteskalen, att fysisk eller juridisk person, för vilken det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet understiger 6 000 kronor, icke skall vara skyldig erlägga värnskatt. Till stöd härför har åberopats önskvärdheten av att en lättnad åstadkommes i de lägre inkomsttagarnas skattetryck.

Av vad ovan anförts torde framgå, att utskottet ej heller kan tillstyrka bifall till den nu ifrågavarande motionen. Utskottet får därjämte påpeka, att enligt inom riksräkenskapsverket gjorda approximativa beräkningar värnskatteuppbörden skulle vid bifall till nämnda motion minskas med ej mindre än cirka 225 miljoner kronor.

Departementschefen har i förevarande proposition anført, att, därest det framlagda förslaget bleve antaget av riksdagen, bestämmelser rörande bland annat debitering och uppbörd av värnskatten torde få utfärdas i admi-

nistrativ ordning. Enligt departemenschefens mening borde värnskatten i likhet med vad fallet vore under innevarande budgetår erläggas vid särskild uppbörd, vilken skulle äga rum i februari eller mars 1946.

I motionen II: 613 har yrkats, att värnskatteuppbörden måtte år 1946 uppdelas på två terminer, den första under februari—mars och den andra under augusti—september. Till stöd härför har framhållits, att den starka koncentrationen av skattebetalning till första halvåret medförde stora svårigheter för många skattskyldiga samt att värnskatten fördenskull borde fördelas på två terminer i likhet med den övriga kronoskatten.

Utskottet får i detta sammanhang erinra om att i en vid 1942 års riksdag väckt motion framställt yrkande om en utjämning av de två uppbörderna av i uppbördsreglementet omförmälda kronoutskylder samt uppbörden av värnskatten på så sätt, att den sammanlagda summan av nämnda utskylder lika fördelades mellan de tre uppbördsterminerna. I anledning härav anförde samma års bevillningsutskott, att den då föreslagna höjningen av värnskatten, åtminstone på vissa orter, kunde befaras medföra en betydande ojämnhet mellan de skattebelopp, som förfölle vid de olika uppbördsterminerna, samt att utskottet fördenskull ansåge önskvärt, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, huruvida en utjämning därutinnan lämpligen borde och kunde genomföras.

I likhet med 1942 års bevillningsutskott finner utskottet en ojämnhet, åtminstone på vissa orter, förefinnas mellan de skattebelopp, som förfalla vid de olika uppbördsterminerna för statliga utskylder. Såsom motionärerna framhållit torde även den större delen av uppbörden av statliga och kommunala utskylder vara förlagd till det första halvåret. En utjämning i berörda hänseende kan fördenskull anses önskvärd. Att åstadkomma en sådan utjämning på det sätt, som i motionen föreslagits, torde emellertid ej kunna ifrågakomma, eftersom vid en sådan anordning den andra uppbördsterminen för värnskatten skulle komma att infalla först efter utgången av det budgetår, för vilket skatten uttages. Utskottet vill även påpeka, att, därest ett system, innebärande skattens uttagande vid källan, skulle, såsom i ett i dagarna framlagt förslag ifrågasatts, bliva genomfört från och med den 1 januari 1947, ovannämnda olägenheter komme att förefinnas allenast under ett år. På grund härav anser sig utskottet icke kunna förorda bifall till motionen.

Utskottet tillstyrker följaktligen bifall till den föreliggande propositionen oförändrad. Mot den i propositionen föreslagna författningstexten, vilken — bortsett från de olikheter som föranledas av att det nu gäller ett nytt år — är likalydande med 1944 års förordning i ämnet, har utskottet intet att erinra.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 314 och med avslag å de likalydande motionerna I: 402 och II: 617 samt motionen II: 614, antaga det vid

propositionen fogade förslaget till förordning om värnsskatt för budgetåret 1945/46; samt

2) att motionen II: 613 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 juni 1945.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Wahlmark*, Axel Ivar Anderson, Sjö Dahl, friherre De Geer, Frans Ericson, Velander, Ramberg och Rosander**, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg i Malmö, Björklund, Hammarlund, Olsson i Gävle, Sandberg, Orgård, Falk, Olson i Göteborg och Vigelsbo.*

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

1) av herrar *Axel Ivar Anderson, Velander, Hagberg i Malmö och Olson i Göteborg*, vilka ansett att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Det i — — — (= utskottet, s. 8 rad 7 uppifrån—rad 15 nedifrån) — — — dessa utgifter.

Till vad i motionerna sålunda anförts kan utskottet giva sin anslutning. Önskvärt hade därför varit, att den med motionerna avsedda skattelättnaden nu kunnat genomföras. Det budgetära läget torde emellertid icke för närvarande giva utrymme för vidtagande av en sådan åtgärd. De av departementschefen i propositionen nr 313 gjorda inkomst- och utgiftsberäkningarna ha visserligen resulterat i ett överskott å budgeten av cirka 64 miljoner kronor, varvid dock är att märka, att någon avskrivning å under kriget gjorda investeringar icke ägt rum. Enligt vad numera visat sig torde emellertid även detta formella överskott få anses vara för högt beräknat. En inom riksräkenskapsverket på grundval av visst material rörande taxeringsutfallet vid årets taxering verkställd ny beräkning av vissa inkomstitlar, vilken beräkning bringats till utskottets kännedom, föranleder nämligen till antagan-

de, att dessa inkomstitlar böra nedräknas med sammanlagt 40 miljoner kronor, och utskottet har på grund härav vid sin beräkning av bevillningarna för budgetåret 1945/46 ansett sig böra vidtaga en motsvarande sänkning å dessa inkomstitlar. Det formella överskottet å budgeten skulle sålunda enligt dessa nya beräkningsgrunder utgöra allenast omkring 24 miljoner kronor. Å andra sidan skulle enligt en inom riksräkenskapsverket företagen approximativ beräkning värnskatteuppbörden vid bifall till de nu ifrågavarande motionerna komma att minskas med omkring 70 miljoner kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts finner utskottet, som delar motionärernas uppfattning, att värnskatten på grund av sitt nära samband med de av kriget föranledda starkt ökade försvarsutgifterna bör snarast möjligt avvecklas, sig icke kunna tillstyrka bifall till de likalydande motionerna I: 402 och II: 617.

I motionen II: 614 — — — (= utskottet s. 9 rad 14 nedifrån—s. 10 rad 10 nedifrån) — — — bifall till motionen.»; samt

2) av herr *Lövgren*, som ansett att det stycke i utskottets yttrande som börjar med orden »Utskottet får» (s. 8 rad 14 nedifrån) och slutar med orden »försvarsberedskapens avveckling» (s. 8 rad 2 nedifrån) skall ha följande lydelse:

»Utskottet får i anledning härav framhålla, att försvarsberedskapens avveckling ingalunda torde kunna anses utgöra ett tillräckligt motiv för genomförandet av en skattelindring vid nu ifrågavarande beskattning. Det må i detta sammanhang erinras om den starka stegring, som försvarsutgifterna — även oavsett de å försvarsberedskapsstaten uppförda — undergått sedan tiden före krigsutbrottet. Medan i den vid 1939 års lagtima riksdag framlagda statsverkspropositionen försvarsutgifterna voro upptagna till omkring 238 miljoner kronor, skulle enligt den femårsplan för försvarsväsendets utbyggnad, som fastställdes vid 1942 års riksdag, försvarskostnaderna under perioden 1942—47 i genomsnitt uppgå till i runt tal 755 miljoner kronor för budgetår för att därefter sjunka till 650 miljoner kronor för budgetår. För budgetåret 1945/46 beräknas i årets statsverksproposition kostnaderna för försvarsväsendets utbyggnad komma att överskrida den sålunda antagna genomsnittskostnaden med ej mindre än 126 miljoner kronor, vilken kostnadsökning till största delen hänför sig till inträdda prisstegringar.»